

Sygn. akt I ACa 878/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Aleksandra Marszałek (spr.)
Sędziowie:	SSA Lidia Mazurkiewicz - Morgut SSA Dariusz Kłodnicki
Protokolant:	Katarzyna Rzepecka

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2014 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **E. L.**

przeciwko **A. D.**

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 21 marca 2014 r. sygn. akt I C 2381/13

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 21 marca 2014 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu oddalił powództwo, którym powódka E. L. domagała się zasądzenia od pozwanego A. D. 26 000 euro tytułem zwrotu udzielonej mu pożyczki.

Sąd ten ustalił, że w dniu 19 maja 2011 r. powódka przelała ze swojego rachunku na rachunek pozwanego kwotę 26 000 euro (potwierdzenie transakcji) określając tytuł przelewu jako zaliczka. Pozwany zaprzeczył, aby strony łączyła umowa pożyczki i podniósł, że przelew został dokonany w ramach innej transakcji.

W tej sytuacji Sąd Okręgowy uznał powództwo za bezzasadne. Umowa pożyczki o wartości przekraczającej 500 zł powinna zostać stwierdzona pismem. Forma ta zastrzeżona jest dla celów dowodowych. Jej niezachowanie powoduje niedopuszczalność prowadzenia dowodów ze świadków i przesłuchania stron na fakt dokonania czynności, dlatego też wnioski o dopuszczenie dowodu z przesłuchania powódki podlegały oddaleniu.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji nie zachodzą szczególne okoliczności przewidziane w art. 74 § 2 k.c., w szczególności fakt dokonania czynności nie został uprawdopodobniony za pomocą pisma. Przedłożony dokument – potwierdzenie

przelewu – nie może zostać uznany ani za dowód ani nawet za uprawdopodobnienie, że strony związane były umową pożyczki.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka.

Zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 74 § 2 k.c. przez wadliwe przyjęcie, że potwierdzenie przelewu nie stanowi początku dowodu na piśmie oraz naruszenie przepisów postępowania, a to art. 233 k.p.c. i art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c. i 3 k.p.c. przez obciążenie powódki obowiązkiem udowodnienia nieistnienia stosunku prawnego, który uzasadniałby dokonanie przelewu tytułem zaliczki. Wniosła o zmianę wyroku i zasądzenie na jej rzecz 26 000 euro, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja jest uzasadniona.

Zgodzić się przede wszystkim trzeba z zarzutem naruszenia art. 74 § 2 k.c. Sąd pierwszej instancji trafnie stwierdził, że dla umowy pożyczki, o jakiej mowa w pozwie, w przepisach k.c. zastrzeżona jest forma pisemna, przy czym ta szczególna forma zastrzeżona jest dla celów dowodowych. Powódka wskazała, że umowa zawarta została ustnie. Niezachowanie zastrzeżonej formy oznacza, że niedopuszczalny jest dowód ze świadków i przesłuchania stron na fakt dokonania spornej czynności, chyba, że zachodzą okoliczności wymienione w § 2 art. 74 k.c. Sąd pierwszej instancji analizuje wymienione we wskazanym przepisie przypadki, dokonuje jednak błędnej wykładni wyjątku w postaci uprawdopodobnienia czynności za pomocą pisma i w konsekwencji uznaje, że nie może prowadzić zaoferowanych przez powódkę dowodów (przesłuchanie stron?).

Uprawdopodobnienie dokonania czynności prawnej rozumiane jest w orzecznictwie i doktrynie dość szeroko. Może być dokonane nie tylko pismem podpisanym i spełniającym kryteria dokumentu prywatnego, pochodzącym od stron, ale każdą pisemną wzmianką, zapiskiem czy informacją, listem, dowodem wpłaty, wydrukiem komputerowym, teleksowym itp. wskazującą, że czynność prawna doszła do skutku (wyrok SN z 14 października 2009 r. CSK 109/09, Lex 688046). Początek dowodu na piśmie to stwierdzenie pismem okoliczności, które mają jakiś związek ze sprawą i stanowią „początek rozumowania”, wskazujący na prawdopodobieństwo, że określony w pozwie fakt zaistniał (wyrok SN z 26 czerwca 2007 r., IV CSK 110/07, Lex 489981).

Myli w swych rozważaniach Sąd pierwszej instancji uprawdopodobnienie, wymagane przepisem a udowodnienie. Pismo, o którym mowa w art. 74 § 2 k.c. nie ma, bowiem stanowić dowodu dokonania czynności prawnej, lecz jedynie stwarzać podstawy do przypuszczeń, że czynność taka nastąpiła. Sam fakt jej podjęcia ma być dopiero udowadniany oferowanymi dowodami.

Przekładając powyższe na realia niniejszej sprawy uznać, trzeba, że powódka załączyła do pozwu dokument stanowiący początek dowodu na piśmie, dowodu, który uprawdopodobnia jej twierdzenia, że czynność prawna – pożyczka – zaistniała. W aktach znajduje się dowód przelania z konta powódki na konto pozwanego kwoty 26 000 euro, o którą to kwotę toczy się spór. Kwestia tytułu, jaki wskazano w dokumencie przelewu (zaliczka) i jego przyczyn, to dalsza okoliczność, która właśnie będzie mogła być dowodzona przewidzianymi w katalogu dowodów środkami. Tymczasem Sąd Okręgowy kilkakrotnie podkreśla, że nie można uznać za udowodnione zawarcia przez strony umowy pożyczki. Stanowisko takie jest, co najmniej przedwczesne. Raz jeszcze podkreślić należy, że pismo, o którym mowa w art. 74 § 2 k.c. nie ma stanowić dowodu dokonania czynności, ale

stwarzać podstawy do uznania, że istnieje prawdopodobieństwo dojścia do skutku wskazywanej czynności. Dopiero dalsze postępowanie dowodowe prawdopodobieństwo to pozwoli zweryfikować.

Uwzględnienie zarzutu naruszenia art. 74 § 2 k.p.c. czyni dalsze wywody apelacji bezprzedmiotowymi. Dodać tylko można, że chybione a wręcz niezgodne z motywami zaskarżonego orzeczenia są zarzuty dotyczące naruszenia art. 6 k.c. Sąd pierwszej instancji prawidłowo wskazał, jak w przypadku niniejszego żądania rozkłada się ciężar dowodu i konsekwentnie uznał, w braku, jak uznał, możliwości prowadzenia dowodów, że powódka obowiązkowi tym nie sprostała.

Powyższe powoduje konieczność uchylecia zaskarżonego wyroku, bowiem wobec przyjętej przez Sąd pierwszej instancji koncepcji rozstrzygnięcia nie została rozpoznana istota sporu.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji (art. 386 § 4 k.p.c.).

MR-K